

Nordisk nyhetsbrev november 2020

Fortsatt vekst i nordisk FoU-aktivitet

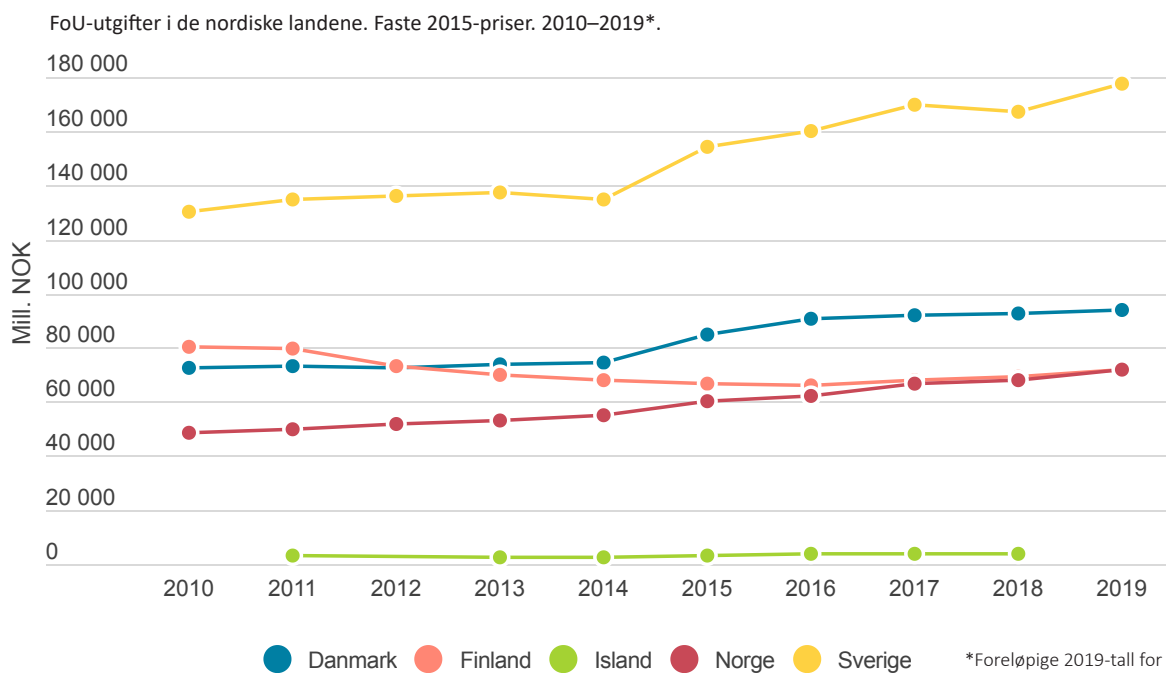
Frøydis Sæbø Steine

Foreløpige tall¹ fra de nordiske statistikkprodusentene viser at det ble brukt om lag 458 milliarder norske kroner til forskning og utviklingsarbeid (FoU) i Norden i 2019. Justert for prisstigning, betyr dette en økning fra 2018 på nesten 5 prosent. Sverige har de klart høyeste FoU-utgiftene i Norden, omkring 194 milliarder norske kroner i 2019. Det tilsvarer 3,41 prosent av landets BNP. FoU-utgiftene i Norge samme år var knapt 80 milliarder kroner og er beregnet til 2,22 prosent av BNP.

Stabil fordeling av FoU-utgiftene mellom de nordiske landene

De totale FoU-utgiftene i Norden fordeler seg likt som tidligere mellom de fem landene. Se utviklingen de siste årene i figuren under. Sverige sto i 2019 for om lag

42 prosent av FoU-utgiftene i Norden. Danmark sto for 22 prosent, mens Norge og Finland sto for 17 prosent hver. Justert for prisstigning, har Sverige og Norge hatt størst økning i FoU-utgiftene fra 2018 til 2019, henholdsvis 6,3 og 5,8 prosent.

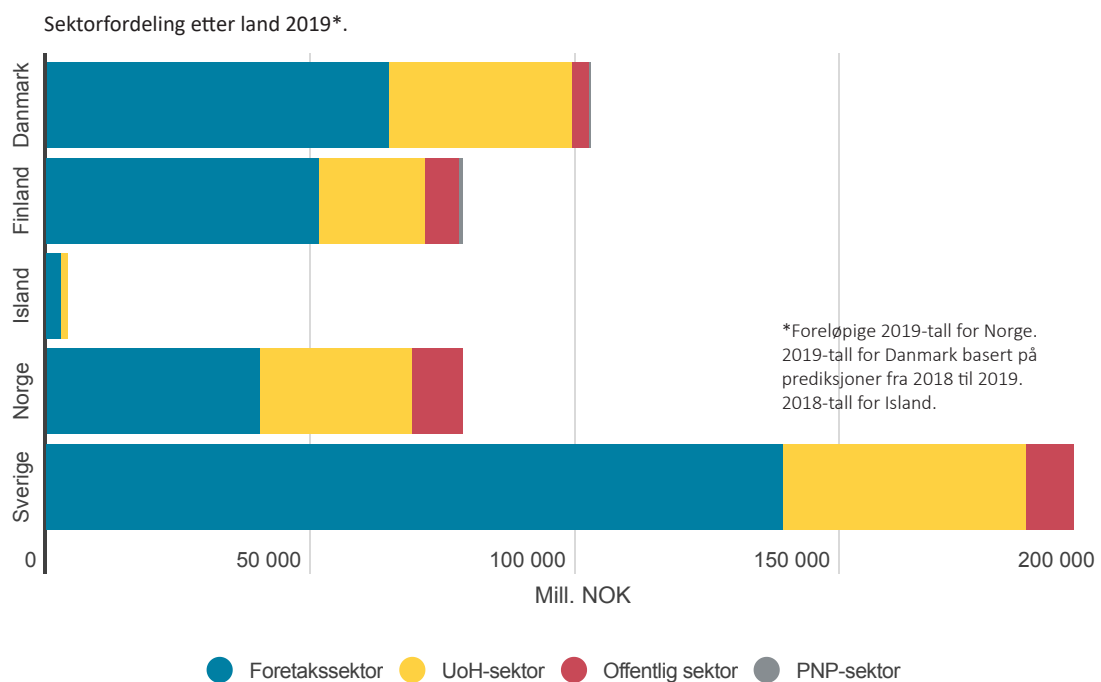

*Foreløpige 2019-tall for Norge. 2019-tall for Danmark basert på prediksjoner fra 2018 til 2019.

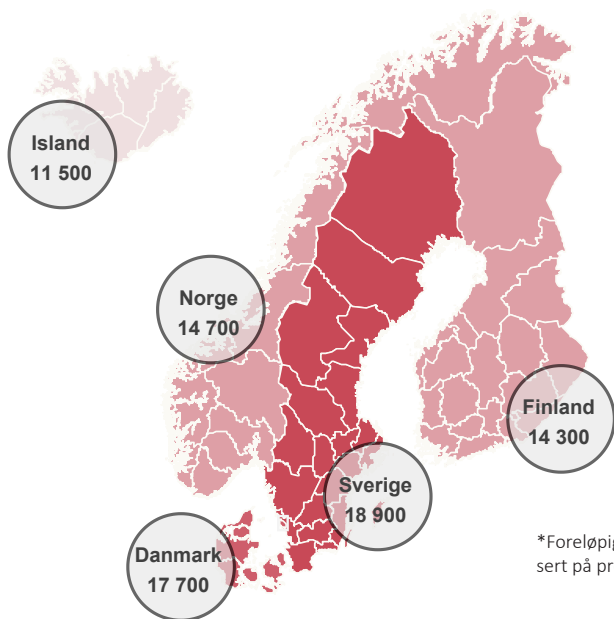
Høyest FoU-utgifter i foretakssektoren

Foretakssektoren² er den klart største FoU-utførende sektoren i Norden målt i utgifter. Sektoren står for 65 prosent av de samlede FoU-utgiftene i Norden i 2019. Landet med høyest andel FoU-utgifter i foretakssektoren er Sverige (72 prosent), mens Norge har lavest andel (51 prosent). Universitets- og høyskolesektoren utgjør også en betydelig del av totale FoU-utgifter

i Norden. Sektoren står for 28 prosent av de samlede FoU-utgiftene. Blant de nordiske landene har Norge den høyeste andelen FoU-utgifter i universitets- og høyskolesektoren (36 prosent). Offentlig sektor utgjør en mindre del av de totale FoU-utgiftene i alle de nordiske landene, særlig i Danmark, på Island og i Sverige. Sektoren utgjør en noe høyere andel i Finland (8 prosent) og Norge (12 prosent). PNP-sektoren³ er liten i de nordiske landene.

FoU-utgifter per innbygger i de nordiske landene. 2019*.

Sverige og Danmark bruker mest på FoU per innbygger

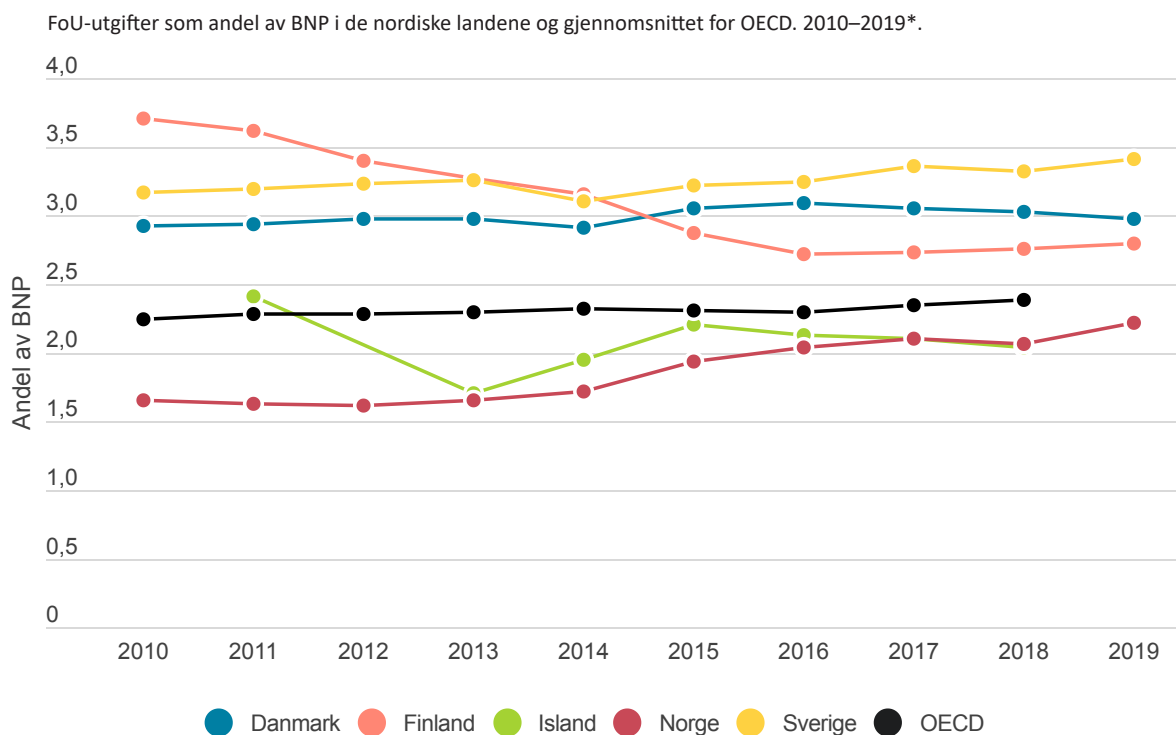
Kartet til venstre illustrerer FoU-utgifter per innbygger i de nordiske landene. Vi ser at Sverige ligger på topp blant de nordiske landene i 2019, tett etterfulgt av Danmark. Deretter kommer Norge og Finland, som begge brukte omtrent like mye på FoU per innbygger i 2019. Se verdier for hvert land i figuren til venstre.

*Foreløpige 2019-tall for Norge. 2019-tall for Danmark basert på prediksjoner fra 2018 til 2019. 2018-tall for Island.

Vekst i FoU-utgifter som andel av BNP i Norge, Sverige og Finland

Foreløpige tall for 2019 viser at FoU-utgiftene som andel av BNP har økt i Norge det siste året. Dette kommer etter en nedgang fra 2017 til 2018. Samme utvikling ser vi i Sverige, som fortsatt har den høyeste andelen blant de nordiske landene. I Finland har FoU-

utgiftene som andel av BNP ligget over tre prosent lenge, men fra 2015 har andelen vært lavere. Utgiftene som andel av BNP har likevel økt litt hvert år i Finland siden 2017. I Danmark ser vi en nedgang for tredje år på rad. Estimaten for 2019 viser at utgiftene ligger like under 3 prosent av BNP i 2019. Norge og Island har hatt de laveste FoU-utgiftene som andel av BNP i flere år.

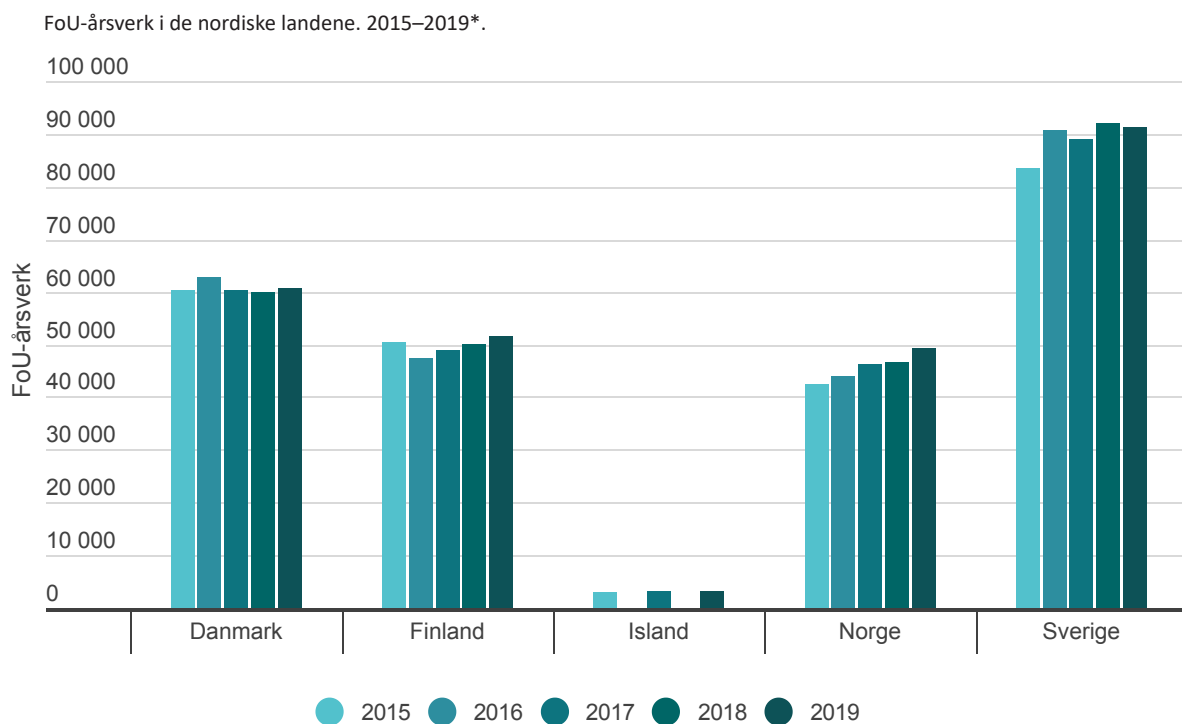

*Foreløpige 2019-tall for Norge. 2019-tall for Danmark basert på prediksjoner fra 2018 til 2019.

256 000 FoU-årsverk i Norden i 2019

Antallet FoU-årsverk i Norden har økt med om lag 1,6 prosent fra 2018 til 2019. Veksten var omtrent like stor som året før. Sverige har, naturlig nok med tanke på deres relativt høye FoU-utgifter, flest FoU-årsverk blant de nordiske landene (91 000 i 2019). Etter en økning på om lag 7 000 årsverk fra 2015 til 2016, har antallet FoU-årsverk i Sverige vært relativt stabilt de siste årene.

Danmark har nest flest FoU-årsverk, og antallet har ligget stabilt omkring 60 000 de siste årene. Finland har i overkant av 51 000 FoU-årsverk i 2019, like over Norge med 49 000 årsverk samme år. Begge landene har hatt en relativt jevn økning de siste fem årene. De siste årene har Island hatt om lag 3 000 FoU-årsverk i gjennomsnitt.⁴

*Foreløpige 2019-tall for Norge. 2019-tall for Danmark basert på prediksjoner fra 2018 til 2019.

Sluttnoter

1. Oversikten er delvis basert på foreløpige tall for 2019 og vil oppdateres på nyåret når endelige tall for alle land og sektorer foreligger.
2. I internasjonale sammenligninger inngår næringslivsrettet del av instituttsektoren i Norge i foretakssektoren.
3. PNP-sektoren (private-non-profit) dekkes av FoU-undersøkelsene til offentlig sektor i Danmark, Finland og Norge og FoU-undersøkelsen til foretakssektoren på Island. Sve- rige gjennomfører en egen undersøkelse for PNP-sektoren.
4. Island måler ikke FoU-årsverk hvert år. Siste tilgjengelige tall for denne variabelen er 2017-tallene. FoU-årsverk for 2019 oppdateres når det foreligger endelige tall fra alle de nordiske landene.

I dette nyhetsbrevet har NIFU samlet de mest oppdaterte tallene fra produsentene av FoU-statistikk i de nordiske landene, samt OECDs Main Science and Technology Indicators (MSTI 2020/1). De nordiske statistikkprodusentene fullfører nasjonal FoU-statistikk på litt ulike tidspunkt. Her har vi presentert endelige tall for Sverige og Finland, foreløpige tall for Norge og tall basert på prediksjoner fra 2018 til 2019 for Danmark. 2019-tall for Island publiseres før utgangen av 2020. Vi har derfor tatt utgangspunkt i 2018-tallene her. Nyhetsbrevet vil oppdateres når det foreligger endelige tall fra alle de nordiske landene.

Alle de nordiske landene utarbeider FoU-statistikken med utgangspunkt i OECDs retningslinjer for FoU-statistikk (Frascati-manualen), men med nasjonale tilpasninger. De nordiske produsentene av FoU-statistikk, i Norge representert ved SSB og NIFU, samarbeider om metodespørsmål for å gjøre statistikken mest mulig sammenlignbar. Lenker til de ulike landenes produsenter av FoU-statistikk finner du her:

Danmark: Danmarks statistik www.dst.dk
Sverige: Statistiska centralbyrån www.scb.se
Finland: Statistikcentralen www.stat.fi
Island: Hagstofa www.hagstofa.is
Norge: Statistisk sentralbyrå www.ssb.no og
NIFU www.nifu.no

NIFU

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in
Innovation, Research and Education

NIFU tilbyr handlings- og beslutningsorientert forskning til offentlig og privat sektor. Forskningen omfatter hele det kunnskapspolitiske området – fra grunnopplæring, via høyere utdanning til forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i arbeidslivet. Instituttet har i tillegg nasjonalt ansvar for produksjon, analyse og formidling av statistikk og indikatorer for det norske FoU- og innovasjonssystemet.

NIFU

PB 2815 Tøyen, NO-0608 Oslo
www.nifu.no | post@nifu.no